

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/aktualnosc/87813,Billboardy-upamietniajace-majora-Lupaszke.html>
2022-08-12, 02:44

Billboardy upamiętniające majora „Łupaszkę”

Niniejszym informujemy, że 6 lutego 2020 r. o godz. 14:30 w Białymstoku odbyła się inauguracja akcji billboardów upamiętniających śp. majora Zygmunta Szendzielarza „Łupaszkę”, co związane jest z przypadającą 8 lutego 69. rocznicą zamordowania przez komunistów tego legendarnego dowódcy 5. Wileńskiej Brygady AK. Ponieważ akcja jest wspólnym przedsięwzięciem białostockiego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, w siedzibie białostockiego oddziału IPN odbyła się konferencja prasowa z udziałem dyrektora IPN w Białymstoku dr. hab. Piotra Kardeli i marszałka województwa podlaskiego Artura Kosickiego, podczas której media prasowe, radiowe i telewizyjne zostały poinformowane o przedsięwzięciach związanych z Narodowym Dniem Pamięci Żołnierzy Wyklętych.

Wśród pozostałych przedsięwzięć białostockiego oddziału IPN planowanych na dzień 1 marca znalazły się: uroczystość pochówku w Ciechanowcu braci Lucjana i Zygmunta Marchelów - żołnierzy NZW; patriotyczny koncert „Psalmy dla Niezłomnych” chóru VIVA MUSICA z Suwałk, który odbędzie się w Operze i Filharmonii Polskiej w Białymstoku, transmitowany na żywo przez Polskie Radio Białystok; odsłonięcie tablicy w Goniądzu upamiętniającej polskich żołnierzy - Dionizego Sosnowskiego (cichociemnego) i braci Mieczysława i Albina Potockich, z których pierwszy był żołnierzem wileńskiej AK, a drugi został zabity przez NKWD w Katyniu.

Marszałek województwa Artur Kosicki zaapelował za pośrednictwem mediów o niedzielenie mieszkańców Białegostoku i całego województwa oraz godne uczenie pamięci żołnierzy powojennego podziemia antykomunistycznego..

SZENDZIELARZ Zygmunt (1910-1951), ps. „Łupaszka”

Oficer służby stałej WP, dowódca szwadronu 4 Pułku Ułanów Zaniemeńskich, w okresie

okupacji dowódca 5. Wileńskiej Brygady, od 1945 r. w strukturach eksterytorialnego Okręgu Wileńskiego AK.

Urodził się 12 marca 1910 r. w Stryju (woj. stanisławowskie), w rodzinie urzędnika kolejowego. Już na początku 1940 r. rozpoczął działalność konspiracyjną. W 1943 r. z żołnierzy rozbitego oddziału por. Antoniego Burzyńskiego (ps. „Kmicic”) odtworzył oddział partyzancki, który przeszedł do historii jako 5. Wileńska Brygada, zwana także Brygadą Śmierci. Od wiosny 1945 r. dowodził Brygadą na Białostocczyźnie, a od 1946 r. na Pomorzu.

Aresztowany przez UB dnia 30 czerwca 1948 r. przeszedł okrutne śledztwo w X Pawilonie przy ul. Rakowieckiej. 2 listopada 1950 r. przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie został skazany na 18-krotną karę śmierci. Wyrok wykonano 8 lutego 1951 r. w więzieniu mokotowskim. Wyrok ten w 1993 r. unieważniono.

Wiosną 2013 r. w kwaterze „Ł” (tzw. Łączce) Cmentarza Wojskowego na Powązkach w Warszawie odnaleziono, a następnie zidentyfikowano Jego szczątki. Uroczysty państwowy pogrzeb odbył się 24 kwietnia 2016 r. na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.

Awanse: podporucznik (1934), porucznik (1937), rotmistrz (1943), major (1944), podpułkownik (29 lutego 2016 r.), pułkownik (24 kwietnia 2016 r.). Odznaczenia, m.in.: Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski, Order Virtuti Militari, Krzyż Walecznych.

<http://wiadomosci.tvp.pl/46269411/09022020-1930> (8:01)

<http://www.tvp.info/46534684/bialystok-zawisly-billboardy-upamietniajace-mjr-zygmunta-szendzielarza-lupaszke-wieszwiecej>

<http://wpolityce.pl/polityka/485893-posel-ko-krytykuje-plakaty-dot-mjr-lupaszki>

http://www.wrotapodlasia.pl/pl/region_i_gospodarka/wiadomosci/historia/w-stolicy-podlaskiego-zainaugurowano-obchody-narodowego-dnia-pamieci-zolniezy-wykletych.html

<http://youtu.be/5R4ywSjxo0o?t=790> (13:10)

<http://www.radio.bialystok.pl/wiadomosci/index/id/178995>

<https://bialystok.tvp.pl/46600890/michal-ostapiuk-11022020>